

KREDIETVOORSTELLEN BIJ DE BEGROTING 2026

Registratienummer: 25.081423

Aan De verenigde vergadering **Datum** 26-nov.-2025
Van D&H **Datum** 7-okt.-2025
Onderwerp Kredietvoorstellen bij de begroting 2026

"GOED WATERBEHEER LEGT
DE BASIS VOOR DE TOEKOMST
VAN ONS GEBIED."

Portefeuillehouder: meerdere

Voorgesteld besluit

1. Een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen van € 1.150.000 ten behoeve van de verkenningfase (HWBP) voor het project VIJG spoor 4.
2. Een kredietaanvraag voor poldergemalen beschikbaar te stellen:
 - a. Een uitvoeringskrediet van € 15.700.000 ter beschikking te stellen voor de uitvoering van diverse poldergemalen uit PTP3 en PTP4.
3. Kredieten beschikbaar te stellen voor:
 - a. Voor KRW3 Noord een clusterkrediet beschikbaar te stellen van € 5.000.000 voor de verdere uitwerking en uitvoering van de Kaderrichtlijn Water (KRW) maatregelen.
 - b. Kredietaanvraag Landbouwportaal Rijnland 2026:
 1. Het KRW krediet voor het Landbouwportaal Rijnland te verhogen met € 1.200.000, bestaande uit € 400.000 voor ondersteuning (inclusief coaching) en resterend € 800.000 voor subsidiemaatregelen.
 2. Het Openstellingsbesluit subsidieverordening Landbouwportaal Rijnland 2024 – 2026 te verhogen met € 800.000.
 3. De einddatum voor het indienen van de definitieve kostendeclaratie door de aanvrager vast te stellen op 31 december 2027.
 - c. Voor KRW 3 Zuid een clusterkrediet beschikbaar te stellen van € 6.500.000 voor de verdere uitwerking en uitvoering van diverse Kaderrichtlijn Water (KRW) maatregelen.
4. Kredietaanvraag Advanced Monitoring & Control (AMC):
 - a. Kennis te nemen van het programma Advanced Monitoring & Control (AMC) en contact op te nemen met de portefeuillehouder van HHSK.

- b. In te stemmen met het beschikbaar stellen van een uitvoeringskrediet van € 3.250.000 voor de implementatie van AMC op AWZI Alphen Noord, AWZI Alphen K&Z, AWZI Bodegraven, AWZI Katwijk, AWZI Noordwijk en AWZI Zwanenburg.
- 5. Een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van € 12.000.000 voor het doorvoeren van diverse aanpassingen en uitbreidingen in de water-, slib-, en gaslijn van awzi Leiden Zuidwest.
- 6. Uitvoeringskrediet vervangen hardware liften
 - a. Een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van € 425.000,- voor de vervanging van de hardware van de liften op het hoofdkantoor;
 - b. Dit project toe te voegen aan het projectcluster BOD.

Context

Zoals gebruikelijk wordt een aantal kredietvoorstellen gebundeld en ter vaststelling voorgelegd. Besloten is om op twee momenten in het jaar de kredieten vast te stellen, te weten in mei bij de Voorjaarsburap en in november bij de programmabegroting. Kredieten met een bestuurlijk sensitief karakter worden waar mogelijk apart aangeboden. Bij deze overige voorstellen die separaat worden aangeboden wordt gemotiveerd onderbouwd waarom deze niet meelopen in de 2-jaarlijkse gebundelde kredietvoorstellen. Kredietaanvragen voor Dijkversterking Regionale Keringen (DiRK) groter dan € 10 mln. worden separaat aangeboden, ongeacht of de kredietaanvraag een bestuurlijk sensitief karakter heeft. De kredietvoorstellen die aangeboden zijn in het verzamelkrediet zijn opgenomen in de Programmabegroting 2026 en Meerjarenraming 2026-2030.

Argumenten

1. Hiermee geven we invulling aan de wens om op slechts enkele momenten kredieten vast te stellen.

Bij de Programmabegroting worden acht kredietvoorstellen aan uw vergadering voorgelegd. Om de voorstellen al op dit moment te kunnen aanbieden, moeten de kredietaanvragen goed onderbouwd zijn. Naast zorgvuldigheid is tijdigheid van de kredietaanvraag van belang om rechtmatig te kunnen aanbesteden. In februari 2022 heeft het college besloten om in principe vrijwel alle kredieten op twee momenten in het jaar vast te stellen, te weten in mei bij de Voorjaarsburap en in november bij de programmabegroting.

2. Het project komt logischerwijs uit de programmabegroting voort.

De meeste kredietvoorstellen die in dit voorstel bij de Programmabegroting zijn gevoegd, zijn iets beknopter dan gebruikelijk omdat veel informatie al in de programmabegroting is opgenomen. De investeringsprojecten waarvoor een krediet wordt gevraagd, zijn hier een logisch uitvloeisel van.

3. Duurzaamheid en circulariteit Een van de speerpunten van Rijnland is Rijnland Circulair.

Rijnland streeft ernaar om in 2030 energieneutraal te zijn en in 2050 een volledig circulaire waterschap te zijn. Per kredietaanvraag besteden we aandacht aan de duurzaamheid en circulariteit.

Risico's

Worden per krediet beschreven.

A. Projecten die in aanmerking komen voor een kredietaanvraag bij de begroting 2026

Project*	Programma	Begroot in PB 2026	Begroot in PB 2026 als:	Eerdere besluitvorming
Vorbereidingskrediet voor het project VIJG spoor 4.	Veiligheid	Ja	Onderhanden werk: Verbetering IJsseldijk Gouda Toekomstig werk: Toekomstig werk waterveiligheid	Diverse eerdere kredietaanvragen
Uitvoeringskrediet voor poldergemalen	Voldoende Water	Ja	Onderhanden werk: Poldergemalen cluster 3 Toekomstig werk: Poldergemalen meerjarenraming	Diverse eerdere kredietaanvragen
Clusterkrediet KRW 3 Noord	Schoon & Gezond Water	Ja	Onderhanden werk: KRW 3 Noord	Diverse eerdere kredietaanvragen
Kredietaanvraag Landbouwportaal Rijnland 2026	Schoon & Gezond Water	Ja	Onderhanden werk: Cluster Landbouw	Diverse eerdere kredietaanvragen
Clusterkrediet KRW 3 Zuid	Schoon & Gezond	Ja	Onderhanden werk: KRW 3 Noord	Diverse eerdere kredietaanvragen
Uitvoeringskrediet Advanced Monitoring & Control (AMC)	Waterketen	Ja	Toekomstig werk: Circulair en broeikasgassen	Geen
Uitvoeringskrediet awzi Leiden Zuidwest.	Waterketen	Ja	Onderhanden werk: Cluster waterketen 1	Eén eerdere kredietaanvraag
Uitvoeringskrediet vervangen hardware liften	Bestuur, Organisatie en Dienstverlening	Ja	Onderhanden werk: Cluster bedrijfsvoering	Geen

B. Specificatie van de acht bij de Programmabegroting 2026 aan te vragen kredieten

1. Kredietvoorstel Gouda Spoor 4

Voorgesteld besluit

1. Een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen van € 1.150.000 ten behoeve van de verkenningfase (HWBP) voor het project VIJG spoor 4.

Context

In de derde toetsronde primaire keringen (2006-2011) zijn een aantal dijkvakken en kunstwerken in Gouda aan de zuidzijde van dijkkring 14 afgekeurd. Dit betreft de noordelijke dijk langs de (open) Hollandse IJssel in Gouda. Voorliggende kredietaanvraag heeft betrekking op de verkenningfase van het project Verbetering IJsseldijk Gouda, Spoor 4. Deze fase resulteert in een voorkeursalternatief voor de versterking.

Binnen dit project wordt een dijkstrekking van 1.200 meter versterkt. De afgekeurde strekking bestaat uit twee geografisch gescheiden delen, aan de Goejanverwelledijk in Gouda (900mtr) en aan de Steinsedijk in Haastrecht (300mtr). Op dit moment zijn dit geen primaire waterkeringen meer. Maar binnen het HWBP is besloten dat de versterking van deze voormalige categorie C keringen nog eenmalig subsidiabel is binnen het programma.

Figuur 1 - Overzichtskaart Spoor 4 VIJG, met beide dijktrajecten in het rood gemarkeerd. De Goejanverwelledijk is het linker traject en de Steinsedijk is het rechter traject op de kaart.

Financiën

In de programmabegroting 2026 en het MJP 2026-2030 zijn de kosten voor de verkenningfase in het programma Veiligheid opgenomen in het onderhanden werk onder Verbetering IJsseldijk Gouda.

Voor deze fase wordt een subsidie aangevraagd bij het HWBP. De maximale subsidie bedraagt 90% van de geraamde kosten inclusief risicoreservering. Daarmee komt de netto bijdrage van Rijnland voor deze fase van het project op €125.000.

De verwachte kosten voor het totale project zijn op dit moment ingeschat op € 11.400.000. Deze kosten zijn opgenomen in het toekomstig werk binnen de programmabegroting 2026 en het MJP 2026-2030.

Vervolg

Op basis van de resultaten in de verkenningfase, het voorkeursalternatief met schetsontwerp, zal beoordeeld worden of er sprake is van een versterkingsopgave of een onderhoudsopgave. Bij een versterkingsopgave komen de opvolgende projectfasen ook nog in aanmerking voor subsidie vanuit het HWBP programma.

Argumenten

1.1 Met dit project voldoet het dijktracé weer aan de wettelijke norm.

De Dijk langs de gekanaliseerde Hollandse IJssel is een zogenaamde afgewaarde C-kering. Het is geen primaire waterkering meer, maar een regionale kering. Na het uitvoeren van dit project voldoet de kering weer aan de wettelijke norm.

1.2 Er wordt een substantiële subsidiebijdrage verwacht vanuit het HWBP.

Uit vooroverleggen met het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) is de subsidiabiliteit van de opgave binnen VIJG Spoor 4 verkend. Voor in ieder geval de verkenningsfase is er zicht op volledige subsidie (90%) vanuit het programma.

1.3 Klimaatneutraliteit, circulariteit en biodiversiteit wordt meegenomen.

Tijdens de verkenningsfase wordt bij het inventariseren van mogelijke en het beoordelen van kansrijke alternatieven ingezet op het minimaliseren van de effecten op biodiversiteit, beperken van de klimaatimpact en het toepassen van circulaire bouwmethoden.

Risico's

1.1 Er wordt geen overeenstemming bereikt over het VKA.

Oorzaak:

- Tegenstrijdige belangen van verschillende stakeholders.
- Geen overeenstemming met Beheer en onderhoud over de uitgangspunten
- Geen overeenstemming met bewoners in verband met ruimtebeslag van oplossing

Beheersmaatregel:

- Afweegkader afstemmen met betrokken stakeholders
- Voldoende onderbouwde alternatieve oplossingen voordragen

1.2 Wensen en klanteisen worden te laat aangedragen door stakeholders of pas laat in het project bekend om nog mee te kunnen nemen in het ontwerp.

Oorzaak:

- Bestuurlijke partners weten niet goed wat ze willen (lange termijn visie van bijv. gemeenten) in relatie tot meekoppelkansen.

Beheersmaatregelen:

- Mijlpaal in de planning opnemen voor uiterlijk moment meenemen meekoppelkansen en die duidelijk communiceren met de stakeholders.

1.3 De waterveiligheidsscope wordt niet stabiel.

Oorzaak:

- Geen overeenstemming over uitgangspunten met het HWBP. (Ontwerphorizon, klimaatscenario, bodemdaling etc.) Het HWBP streeft er naar de scope zoveel mogelijk te beperken, versus Beheer die bij voorkeur met conservatieve uitgangspunten rekent.

Beheersmaatregel:

- Vroegtijdig vaststellen van randvoorwaarden en uitgangspunten met draagvlak bij beheer (Rijnland) en HWBP.

2. Poldergemalen

Voorgesteld besluit

1. Een kredietaanvraag voor poldergemalen beschikbaar te stellen:
 - a. Een uitvoeringskrediet van € 15.700.000 ter beschikking te stellen voor de uitvoering van diverse poldergemalen uit PTP3 en PTP4.

Context

Sinds het MJP 2024-2027 is het programma voor het groot onderhoud aan de poldergemalen (waaronder renovatie, nieuwbouw) geïntensiveerd om de onderhoudsachterstand niet op te laten lopen. De opgave wordt gerealiseerd binnen het programmteam poldergemalen bij het Projectencentrum van Rijnland. Middels een raamovereenkomst met marktpartijen is in 2023 gestart met het mogelijk maken van de intensivering. Inmiddels is het programma op stoom en ligt het tempo hoog. Van inzet op de realisatie van een minimaal aantal gemalen verschuift de focus naar realisatie van die gemalen met het hoogste risicoprofiel. Dat risicoprofiel wordt op basis van meerdere factoren bepaald waaronder kriticaliteit van het systeem, Om de grootste risico's te mitigeren, beïnvloeden naast leeftijd, ook specifieke risico's op falen, de volgordelijkheid waarin we gemalen aanpakken. We analyseren de technische levensduur van de gemalen om tot een scherpere afweging te komen tussen risico's, prestaties en kosten en daarmee sober en doelmatig te investeren. De voornaamste specifieke risico's die we, inmiddels, sterk hebben gereduceerd, betreffen de storingsgevoelige Hertog-pompen en de hardware op de gemalen die niet meer wordt ondersteund. In het programmteam wordt gewerkt met een clusterkrediet, dat minimaal twee keer per jaar (namelijk in mei en november) wordt bijgesteld op basis van de opgave die vanuit assetmanagement in opdracht wordt uitgegeven (scope). De omvang van die jaarlijkse scope wordt bepaald vanuit de Lange Termijn Asset Planning (LTAP) in combinatie met het risicoprofiel.

In Tabel 1 zijn de lopende scopes weergegeven; het programmteam heeft op dit moment van de totale uitgegeven scope nog 68 gemalen onderhanden. 34 gemalen zijn volledig afgerond.

Tabel 1. Stand van zaken programmteam gemalen (incl. Cluster 3) – 3-9-2025

Scope	Aantal uitgegeven (nog onderhanden)	Voorbereiding	Uitvoering	Opgeleverd
Maart 2019 (Cluster 3)	18 (3)	2	1	15
Mei 2020 (versnellingscope)	10	0	0	10
PTP* 1 oktober 2020	22 (4)	1	3	18
PTP 2 mei 2022	9 (6)	3	3	3
PTP 3 mei 2023	23 (15)	11	4	8
PTP 4 mei 2024	10 (10)	10	-	-
PTP 5 mei 2025	10 (10)	10	-	-
Totaal	102 (48)	37	11	54

* Programma Team Poldergemalen

Argumenten

1. Een goede staat van Rijnlandse installaties vereist periodieke renovaties en vervangingen.

Om de staat van de Rijnlandse poldergemalen in goede staat te houden, is periodieke renovatie en vervanging noodzakelijk. De gemalen zijn na uitvoering weer voldoende beschikbaar en betrouwbaar, hebben de juiste capaciteit en verkeren in een goede staat van onderhoud. Voor de opgave van de poldergemalen is gekozen voor een aanpak om efficiënt tempo te kunnen maken met de opgave. Hiervoor is een programmteam gevormd dat is ingesteld op een continue stroom van maatregelen. Voor een aantal van de onderhanden gemalen is een ontwerp opgesteld. Hiervoor nu een uitvoeringskrediet wordt aangevraagd.

2. De gemalen dragen ook bij aan de (ecologische) waterkwaliteit als onderdeel van de KRW-opgave.

De investeringen in de poldergemalen dragen bij aan een goede visstand in de boezem en polders en daarmee aan het behalen van de KRW-opgave. Bij de gemalen in deze aanvraag worden waar mogelijk visveilige pompen gerealiseerd. Bij de gemalen uit deze kredietaanvraag worden geen vispassages (aparte constructie) gerealiseerd, omdat ze buiten de scope vallen van het vismigratieplan.

3. Duurzaamheid en circulariteit

Op het gebied van circulariteit is samen met de markt gewerkt aan een "standaard gemaal", met als uitgangspunten standaardisatie, eenvoud en modulair. Bij deze aanvraag wordt het uitvoeringskrediet voor twee standaardgemalen beschikbaar gesteld. Dit met het streven om:

- gemalen efficiënter en daarmee goedkoper te kunnen bouwen.
- de materialen in de toekomst te kunnen hergebruiken. Daarbij wordt de impact van een eventuele restwaarde of de financiële afschrijving ook onderzocht.
- materialen met een lagere (milieu)impact te gebruiken.
- de onderhoudbaarheid van gemalen te vergroten, waardoor storingen sneller verholpen kunnen worden.

Naast het "standaard gemaal" worden duurzaamheid en circulariteit vanaf het begin ook bij de andere gemalen meegenomen. Er wordt altijd een bewuste afweging gemaakt of vervanging noodzakelijk is en of hergebruik van onderdelen mogelijk is. Waar mogelijk worden duurzame materialen gebruikt en in de aanbesteding van de raamovereenkomst is het gebruik van HVO-diesel als EMVI-eis opgenomen.

4. Energiebesparing en biodiversiteit

Door zuinigere pompen en optimalisatie van de opvoerhoogte wordt een (zeer beperkte) energiebesparing gerealiseerd. T.a.v. biodiversiteit wordt voor de terreinen rondom de gemalen een ecologisch advies gevraagd. Als er kansen zijn worden deze na expliciete afweging, meegenomen in het werk.

Financiën

Het renoveren en vervangen van gemalen is een doorlopend proces. Verspreid door het jaar heen worden gemalen voorbereid en uitgevoerd. De uitvoering van de gevraagde besluiten is opgenomen in de Programmabegroting 2026 en Meerjarenraming 2026-2030 onder zowel onderhanden werk poldergemalen cluster 3 als toekomstig werk poldergemalen. Het werk wordt uitgezet binnen de raamovereenkomst gemalen.

Het gevraagde krediet wordt volledig bekostigd uit de watersysteemheffing en de afschrijvingstermijn bedraagt 20 jaar.

Risico's

1. Hogere exploitatiekosten door falende gemalen

Niet renoveren leidt tot het toenemen van het risicoprofiel in ons totale areaal. Dit resulteert in hogere kosten voor onderhoud en meer uitval.

2. De krapte op het elektriciteitsnet (netcongestie) en de vertraagde realisatie van bouwstroom kan leiden tot aanzienlijke vertragingen

Bij nieuwe gemalen of gemalen waarbij de maalcapaciteit verhoogd moet worden is een elektriciteitsaansluiting of een verzwaring daarvan noodzakelijk. De krapte op het elektriciteitsnet zorgt ervoor dat netbeheerders dit in toenemende mate niet kunnen faciliteren. Dit kan leiden tot vertragingen van anderhalf tot twee jaar. Door zo vroeg mogelijk in het proces de aanvragen in te dienen proberen we dit risico te beheersen. Dit heeft niet voldoende effect. Inmiddels is dit probleem geëscaleerd naar de Unie. Met de inzet van de Unie van Waterschappen hebben o.a. gemalen een hogere plek gekregen in de rangorde voor het verkrijgen van (zwaardere) aansluitingen. Komende tijd moet blijken in hoeverre dit resultaten oplevert.

Daarnaast leiden personele problemen bij Liander tot vertraging in het leveren van bouwstroom. De bouwstroom is nodig voor de werkzaamheden. Vertragingen tot soms wel 1,5 jaar. Intern is dit opgeschaald en we zijn in gesprek om versnellingsmogelijkheden te onderzoeken. Ook Liander zelf investeert in oplossingen.

3. *De beperkte interne capaciteit van het programmteam en de capaciteit van de markt kunnen belemmerend zijn* Het aantal gemalen dat onderhanden is bij het programmteam gemalen neemt toe (zie toe). Deze kunnen met de huidige capaciteit niet allemaal tegelijk worden opgestart. Daarnaast bestaat de zorg dat de aannemers mogelijk ook tegen capaciteitsbeperkingen aan lopen. Hierdoor kan de doorlooptijd van het programma toenemen. We monitoren dit nauw in het licht van het risicoprofiel van de gemalen en kiezen er indien nodig voor de aanpak van gemalen te versnellen, vertragen.

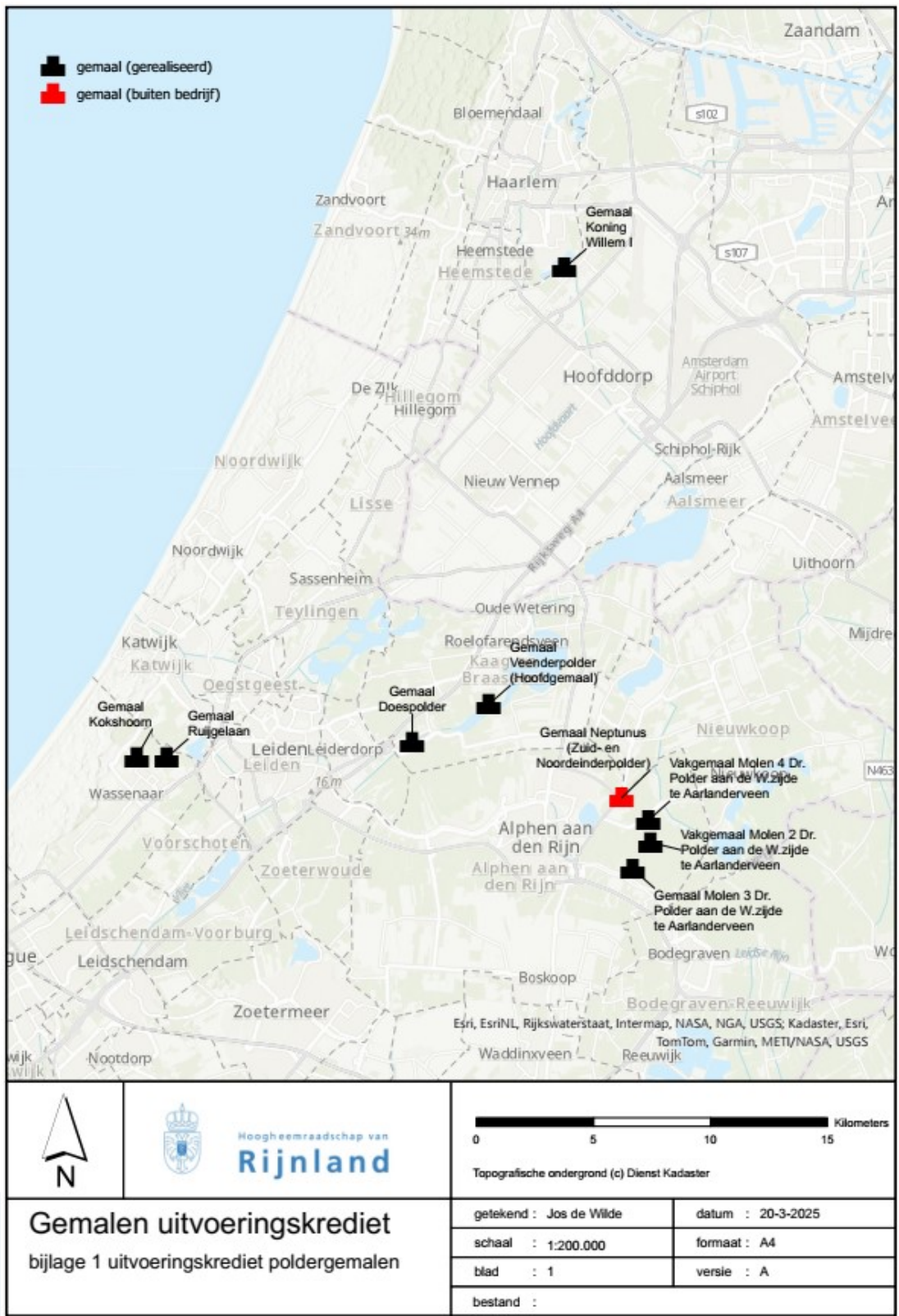
Vervolg

Via de P&C cyclus rapporteren we over de jaarlijkse voortgang van de aanpak van onze Poldergemalen.

Bijlage I. Gemalen waarvoor nu uitvoeringskrediet wordt aangevraagd

Scope	Gemaal	Scope
PTP 3	Gemaal Ruijgelaan	Nieuwbouw
PTP 3	Gemaal Kokshoornpolder	Nieuwbouw
PTP 3	Gemaal Koning Willem 1	Renovatie
PTP 3	Gemaal Doespolder	Nieuwbouw
PTP 4	Gemaal Neptunes	Ontmantelen oud gemaal
PTP 4	Gemaal Veenderpolder	Renovatie
PTP 4	Vakgemaal Molen 2 Aarlanderveen	Nieuwbouw
PTP 4	Gemaal Molen 3 Aarlanderveen	Nieuwbouw
PTP 4	Gemaal Molen 4 Aarlanderveen	Nieuwbouw

Bijlage 2. Locatie gemalen waarvoor nu uitvoeringskrediet wordt aangevraagd

3a. Clusterkrediet KRW 3 Noord

Voorgesteld besluit

1. Voor KRW3 Noord een clusterkrediet beschikbaar te stellen van € 5.000.000 voor de verdere uitwerking en uitvoering van de Kaderrichtlijn Water (KRW) maatregelen.

Context

In september 2020 besloot de VV om Rijnlands inzet voor de derde KRW-planperiode (2022-2027) vast te stellen. In maart 2021 werd het budget voor het gehele programma KRW3 vastgesteld. Dit budget wordt via clusterkredieten door de VV verstrekt voor de uitvoering van de maatregelen. De uitvoering van het KRW3 programma is verdeeld over twee clusters: KRW3 Noord en KRW3 Zuid.

Voor de verdere uitwerking en uitvoering van maatregelen binnen KRW3 Noord is een nieuw krediet nodig. Met het clusterkrediet wordt uitvoering gegeven aan maatregelen in vijf waterlichamen: de Nieuwkoopse Plassen, de Ringvaart Haarlemmermeer, het Trekvaartsysteem, de Wijde Aa en de Veender- en Lijkerpolder. Deze maatregelen dragen bij aan het behalen van de KRW-doelen voor waterkwaliteit en ecologie. Het betreft gerichte ingrepen zoals de aanleg van natuurvriendelijke oevers, luwtedammen en ecologische verbindingen.

Argumenten

1.1 Gerichte maatregelen per gebied dragen bij aan een waterkwaliteit en ecologie

- In de Nieuwkoopse Plassen wordt ingezet op het beperken van de negatieve invloed van de vogelkolonie De Pot op de waterkwaliteit. Door het fysiek scheiden van waterstromen wordt verspreiding van nutriënten naar kwetsbare delen voorkomen, wat bijdraagt aan het behoud van de ecologische kwaliteit van dit Natura 2000-gebied.
- In de Ringvaart Haarlemmermeer, specifiek in het gebied Reigersbos, worden natuurlijke oeverzones versterkt in samenwerking met Stichting Bovenlanden Aalsmeer. Deze zones verbeteren de biodiversiteit en bieden een gevarieerde leefomgeving voor flora en fauna.
- Voor de Wijde Aa worden zogenoemde luwtedammen aangelegd die zorgen voor beschutte zones in het open water. Deze structuren beperken wind- en golfslag, bevorderen het bezinken van zwevende stoffen en verbeteren zo de omstandigheden voor waterplanten en -dieren.
- Binnen het Trekvaartsysteem wordt in samenwerking met het Zuid-Hollands Landschap ingezet op de aanleg van natuurvriendelijke oevers (NVO's), waarmee de ecologische verbindingen in het systeem worden versterkt, met meer ruimte voor oever- en waterplanten.
- Ook in de Veender- en Lijkerpolder worden NVO's gerealiseerd. Hiermee wordt de inrichting van het gebied geoptimaliseerd ten behoeve van de waterkwaliteit en ecologische waarde.

1.2 Het clusterkrediet sluit aan bij de wens van het bestuur om op hoofdlijnen te sturen.

In plaats van voor elk subproject een apart krediet aan te vragen, wordt gewerkt met een clusterkrediet. Dit zorgt voor uniformiteit en overzicht binnen het uitvoeringsprogramma KRW3.

1.3 Om bovengenoemde maatregelen in 2026 e.v. uit te kunnen voeren is nu clusterkrediet nodig

Het clusterkrediet is bedoeld voor de onderzoeks-, bouw- en vastgoedkosten van maatregelen die we de komende periode tot uitvoering willen brengen. De bedragen zijn gebaseerd op SSK-ramingen, inclusief risicoreservering. Het betreft voor de maatregelen die al voorzien en geraamd zijn.

1.4 Natuurvriendelijke oevers en luwteplekken verbeteren de habitat voor macrofauna, vis en water- en oeverplanten

Uit watersysteemanalyses voor de KRW is gebleken dat de inrichting van onze waterlichamen niet op orde is. Met de voorgestelde maatregelen versterkt Rijnland haar watersysteem ten behoeve van de water gerelateerde flora en fauna.

1.5 Bij het uitvoeren van de maatregelen wordt ingezet op duurzaamheid

Binnen de KRW-projecten wordt ingezet op de bouw van objecten met een langere levensduur (hoofdzakelijk beschoeiingen en luwteschermen), hergebruik van materialen en lokale grondstoffen en het reduceren van het gebruik van fossiele brandstoffen.

Financiën

Het voorbereiden en uitvoeren van de KRW-waterkwaliteitsmaatregelen is een doorlopend proces binnen het cluster KRW Noord. Het gevraagde clusterkrediet van €5.000.000 is bedoeld voor de voorbereiding en uitvoering van maatregelen in vijf waterlichamen binnen KRW3 Noord. Deze uitgaven passen binnen de Programmabegroting 2026 en het Meerjarenperspectief (MJP) 2026-2030 van het programma Schoon en Gezond Water. De uit het krediet voortvloeiende exploitatielasten komen ten laste van de taak watersysteembeheer en de afschrijvingstermijn bedraagt 20 jaar.

Overzicht deelgebieden en maatregelen

Deelgebied	Maatregelpakket	Krediet
Nieuwkoopse plassen	Start maatregelenpakket 2024	€ 1.700.000
Ringvaart Haarlemmermeer	Start maatregelenpakket 2024	€ 1.000.000
Wijde Aa	Start maatregelenpakket 2025	€ 500.000
Trekvaartsysteem	Maatregelenpakket t/m 2027	€ 1.500.000
Veenderlijkerpolder	Maatregelenpakket t/m 2027	€ 300.000
Totaal		€ 5.000.000

De uitgaven worden, waar mogelijk, (mede)gefinancierd met subsidies. Voor enkele maatregelen is reeds subsidie toegekend.

Een overzicht van de eerder verleende kredieten en meerjarenprognose is opgenomen in bijlage 1.

Risico's

1.1 Maatregelen kunnen duurder uitvallen dan geraamd.

Het huidige clusterkrediet is bedoeld om de maatregelen in lopende polders uit te kunnen voeren en zijn onderbouwd met een SSK-raming inclusief risicoreservering. Conform de spelregels van het clusterkrediet kunnen door middel van de cluster risicoreservering tegenvallers in de uitvoering opgevangen worden.

1.2 Mogelijke weerstand vanuit de omgeving.

Rijnland zet in op goede afstemming van haar projecten met de omgeving. Niet altijd worden de ingrepen door iedereen op prijs gesteld. Dit kan leiden tot weerstand tegen de projecten en vertraging. Door open, helder en tijdig te communiceren en mensen mee te nemen in het project proberen we de weerstand tot een minimum te beperken.

1.3 Beperkt inzicht in subprojectfinanciën voor het bestuur.

Er wordt geen apart krediet aangevraagd per KRW-waterlichaam. Wel wordt geld voor sub projecten gealloceerd op basis van actuele ramingen. In de burap wordt over de voortgang en de financiën gerapporteerd. Dit doen wij door op clusterniveau noemenswaardige afwijkingen te rapporteren.

Vervolg

Doorlopend worden verschillende maatregelen opgestart en afgerond in het cluster KRW Noord. In de P&C cyclus rapporteren we over de jaarlijkse voortgang van het onderhanen werk.

Overzicht van verstrekte kredieten en meerjarenprognose

Verstrekt krediet

Project	Krediet	Verleend op	Corsanummer
KRW 3 - Noord	€ 8.700.000	24-3-2021	21.001.969
Amstelveense Poel	€ 1.400.000	10-5-2023	23.055.207
KRW 3 - Noord	€ 7.740.000	26-11-2024	24.087.774
Totaal	€ 17.840.000		

Meerjarenprognose

Project	2025	2026	2027	2028
KRW 3 Noord	3.250.000	5.400.000	7.800.000	6.470.000
Totaal	3.250.000	5.400.000	7.800.000	6.470.000

3b. Kredietaanvraag Landbouwportaal Rijnland 2026

Voorgesteld besluit

1. Het KRW krediet voor het Landbouwportaal Rijnland te verhogen met € 1.200.000 miljoen, bestaande uit € 400.000 voor ondersteuning (inclusief coaching) en resterend € 800.000 voor subsidiemaatregelen.
2. Het Openstellingsbesluit subsidieverordening Landbouwportaal Rijnland 2024 – 2026 te verhogen met € 800.000
3. De einddatum voor het indienen van de definitieve kostendeclaratie door de aanvrager vast te stellen op 31 december 2027.

Context

Het landbouwportaal is onderdeel van het KRW3 uitvoeringsprogramma. Bij de tussenevaluatie van KRW3 is het Landbouwportaal Rijnland beoordeeld als goed functionerend. Dit blijkt ook uit de 700 coach- en 330 subsidieaanvragen (t/m juli '25) vanuit de verschillende landbouwsectoren. Hiermee behalen we de eerder gestelde doelen. Er is totaal 3,76 miljoen beschikbaar gesteld. T/m augustus 2025 is 2,8 miljoen uitgegeven: 1,1 miljoen aan subsidies en 1,7 miljoen aan ondersteuning (inclusief coaching en communicatie). Daarnaast nog bijna 5 ton aan subsidies toegezegd. In juli 2025 is het openstellingsbesluit (2024 t/m 2026) verhoogd zodat het totale krediet van € 3,76 miljoen naar verwachting eind 2025 op is.

Argumenten

1.1 Voor een goed functionerend Landbouwportaal Rijnland in 2026 is extra krediet nodig.

Het beoogde doel van het bereiken van 50% van de agrariërs in ons beheergebied, is met name in 2025 dichterbij gekomen. Hierdoor is er een extra krediet van € 1,2 miljoen nodig voor 2026, het laatste jaar van het Landbouwportaal.

1.2 De maatregelen in het landbouwportaal hebben een breder positief effect

Naast het behaalde doel - een deelname van 50% van alle agrarische ondernemers - hebben de deelnemende ondernemers zelf geïnvesteerd in bovenwettelijke maatregelen die de waterkwaliteit bevorderen. Het gaat hier al snel om naar schatting € 10 miljoen totaal investeringen door de ondernemers.

2.1 Het subsidieplafond is eerder bereikt dan de eindtermijn van het Landbouwportaal

Door een verhoging van het in 2025 vastgestelde subsidieplafond met € 0,8 miljoen is de verwachting dat er voldoende budget beschikbaar is om tot en met 2026 subsidies te verstrekken aan geïnteresseerde agrariërs. Dit zorgt voor een goede afronding in 2026.

3.1 Een duidelijke einddatum voor indienen van de definitieve kostendeclaratie creëert duidelijkheid voor iedereen

Door het vroegtijdig vaststellen van de einddatum 31 december 2027 voor de uitbetaling van de laatste subsidies ontstaat een werkbare situatie m.b.t. een goede afronding van het subsidiedeel van het Landbouwportaal Rijnland. Zo weten zowel ondernemers als Rijnland waar ze aan toe zijn.

Financiën

Het aangevraagde bedrag van €1,2 miljoen is opgenomen in de raming voor het MJP 2026-2030. Dit betekent dat de financiële dekking binnen het meerjarenprogramma is gewaarborgd. De uit dit krediet voortvloeiende exploitatiekosten komen geheel ten laste van de taak watersysteembeheer.

Risico's

1.1 Het extra beschikbaar gestelde krediet is niet voldoende voor een goede afronding van het Landbouwportaal

De ervaring leert dat het lastig is te schatten hoeveel aanvragen er elk jaar zullen binnenkomen en hoeveel krediet hiervoor nodig is. Maatschappelijke ontwikkelingen beïnvloeden de bereidwilligheid van agrarische ondernemers om te investeren. Het voorgestelde krediet is gebaseerd op de omvang van het aantal aanvragen uit 2025. In dit jaar zagen we een forse toename in het aantal aanvragen. Mogelijk is dit veroorzaakt door de extra inzet op communicatie. Het kan ook te maken hebben met de toename in bewustwording van waterkwaliteit onder agrariërs. Naar inschatting zou een budget van € 1,2 miljoen voor coachadviezen en subsidies volstaan voor het een goede afronding in het eindjaar 2026. Ook dit geeft helderheid in de communicatie, en voor het geval de subsidieaanvragen heel hard lopen, gaan we uit van het principe op is op.

2.1 Niet alle subsidieaanvragen worden benut

Uit de praktijk blijkt dat zo'n 10% van de aanvragers wel een toezegging voor subsidie krijgt, maar deze uiteindelijk niet gebruiken. Door aanvragers een deadline te geven voor het benutten van de toegekende subsidie, kan het risico op overbodige reserveringen van subsidiebudget verminderd worden.

3.1 Niet alle aanvragen zijn uitgevoerd en definitief ingediend eind 2027

Ondernemers die te laat zijn met de uitvoering en indiening van de definitieve subsidietoekenning zullen niet meer uitbetaald worden na de voorgestelde einddatum van 31 december 2027 van het Landbouwportaal. Toch is een duidelijke einddatum wenselijk, om te voorkomen dat er een lange nasleep volgt van het verwerken van de laatste subsidieaanvragen. Door vanaf dit besluit deze einddatum duidelijk te communiceren weten coaches en ondernemers duidelijk met welke termijn zij te maken krijgen. Om ondernemers met onvoltooide aanvragen hierop te attenderen worden tijdig herinneringen verstuurd.

Vervolg

- Het nieuwe subsidieplafond in het openstellingsbesluit wordt aansluitend aan dit besluit opnieuw gepubliceerd.
- Alle direct betrokkenen, zoals de helpdesk en de coaches worden direct geïnformeerd en de agrarische sector ontvangt dit besluit o.a. via de website van het Landbouwportaal Rijnland.
- In de subsidieregeling en de opdrachtbrieven wordt de deadline voor indiening van de kostendeclaratie opgenomen.
- In 2026 verkennen of een voortzetting van het Landbouwportaal met nader te bepalen thema's zinvol is.

3c. Clusterkrediet KRW 3 Zuid

Voorgesteld besluit

1. Voor KRW 3 Zuid een clusterkrediet beschikbaar te stellen van € 6.500.000 voor de verdere uitwerking en uitvoering van diverse Kaderrichtlijn Water (KRW) maatregelen.

Context

In september 2020 besloot de VV om Rijnlands inzet voor de derde KRW-planperiode (2022-2027) vast te stellen. In maart 2021 is het clusterkrediet op basis van de scope die op dat moment bekend was voor het gehele programma KRW 3 vastgesteld (21.001969). De uitvoering van het KRW 3 programma is verdeeld over twee projecten: KRW 3 Noord en KRW 3 Zuid. Deze kredietaanvraag betreft het KRW 3 Zuid deel.

Naast het KRW 3 Zuid project liep sinds begin 2019 het KRW 2 Zoetermeer project, welke tot juni 2021 vanuit de watergebiedsplannen werd uitgevoerd en daarna onder is gebracht bij KRW 3 Zuid. In oktober 2021 heeft de VV besloten het verstrekte krediet en de toekomstige kredieten van KRW Zoetermeer samen te voegen met het clusterkrediet van KRW 3 Zuid (21.058694).

De samengevoegde kredieten gaan sindsdien verder als clusterkrediet KRW3 Zuid. Ook toekomstige kredieten voor KRW 3 Zuid zullen geclusterd worden aangevraagd.

Voor de verdere uitwerking en uitvoering van maatregelen binnen KRW3 Zuid is een nieuw krediet nodig. Met het clusterkrediet wordt uitvoering gegeven aan maatregelen in vijf waterlichamen: de plas Broekvelden Vettenbroek, Polder Stein, de Gouwepolder, de wateringen Wassenaar Valkenburg, de vaarten Nieuwe Driemanspolder en de Zoetermeerse plas.

Argumenten

1.1 Met dit krediet worden verschillende maatregelen voorbereid en uitgevoerd die bijdragen aan de KRW-doelen zoals vastgesteld in het uitvoeringsprogramma KRW3.

Voor de waterlichamen worden de komende periode of voorbereidingen getroffen middels het inhuren van ingenieur-, advies- en onderzoeksdiensten of zijn we al verder en staan we nu op het punt om maatregelen uit te voeren. Hiermee geven we invulling aan het VV besluit van september 2020 voor de Rijnlandse inzet voor de derde KRW-planperiode (2022-2027).

- In de plas Broekvelden Vettenbroek te Reeuwijk wordt een luchtmenginstallatie aangelegd. Hiermee wordt het water beter gemengd en de zuurstofhuishouding verbeterd, waardoor de groei van blauwalgen wordt beperkt. Tevens verbetert het doorzicht met als gevolg een grotere begroeiingsareaal voor waterplanten.
- In polder Stein worden in samenwerking met Staatsbosbeheer natuurvriendelijke oevers (NVO's) gerealiseerd. Deze oevers verbeteren niet alleen de omstandigheden voor waterplanten en -dieren maar voorkomen
- ook verdere afkalving van voedselrijk veengrond.
- In de Gouwepolder wordt samengewerkt met de gemeente Alphen aan den Rijn en de Stichting Belangenbehartiging Greenport. Samen realiseren we NVO's, kraggen en tillen waarmee we de ecologische waarde verbeteren.
- In de Wateringen Wassenaar Valkenburg bereiden we de aanleg van NVO's en vissenbossen voor. Hiermee verbetert de biodiversiteit en bieden een gevarieerde leefomgeving voor flora en fauna.

- Met de gemeente Zoetermeer werken we samen aan het verbeteren van de waterkwaliteit in de Vaarten Nieuwe Driemanspolder en de Zoetermeerse plas. Verschillende maatregelen zijn al uitgevoerd. Aan de waterverbindingen Bossenpark wordt nog gewerkt en binnenkort wordt de Broekwegwetering gebaggerd. Daarnaast wordt momenteel een ontwerp gemaakt voor een ijzerzandfilter.

1.2 Met de maatregelen verbeteren we de ecologische toestand van de waterlichamen.

Met maatregelen zoals natuurvriendelijke oevers, vissenbossen en een luchtmenginstallatie leveren we een bijdrage aan het verminderen van o.a. fosfaten en algen bloei, verbeteren we het doorzicht en creëren we een situatie waarin waterplanten en waterdieren zich beter kunnen ontwikkelen. Zo werken we toe naar onze KRW-doelen.

1.3 Het clusterkrediet sluit aan bij de wens van het bestuur om op hoofdlijnen te sturen.

In plaats van voor elk subproject een apart krediet aan te vragen, wordt gewerkt met een clusterkrediet. Dit zorgt voor uniformiteit en overzicht binnen het uitvoeringsprogramma KRW3.

1.4 Bij het ontwerpen en uitvoeren van de maatregelen zetten we zoveel als mogelijk in op duurzaamheid.

Waar mogelijk zetten we binnen de projecten elektrische machines in en wanneer dit niet mogelijk is dan hybride of wordt minimaal het gebruik van CO2 reducerende brandstoffen zoals HVO10 geëist. Ook worden zoveel als mogelijk duurzame materialen opgenomen in het ontwerp zoals een houten gevelafwerking en halfopen terreinverharding bij het compressorgebouw van de luchtmenginstallatie. Voor de vissenbossen wordt onderzocht of gerooide bomen en bundels wilgentakken gebruikt kunnen worden i.p.v. staal of betonconstructies.

1.5 Bij het uitvoeren van de maatregelen is er aandacht voor biodiversiteit.

Bij de aan te leggen natuurvriendelijke oevers worden waar nodig water- en oeverplanten aangeplant. En rondom het compressorgebouw van de luchtmenginstallatie wordt struweel aangeplant. Hierbij wordt inheems en zoveel als mogelijk biologisch gekweekt plantmateriaal toegepast. Tevens zal het dak van het compressorgebouw voorzien worden van sedum.

Financiën

Het voorbereiden en uitvoeren van de KRW-waterkwaliteitsmaatregelen is een doorlopend proces binnen het cluster KRW Zuid. Het gevraagde clusterkrediet van €6.500.000 is bedoeld voor de voorbereiding en uitvoering van maatregelen in 5 waterlichamen binnen KRW3 Zuid. Deze uitgaven passen binnen de Programmabegroting 2026 en het Meerjarenperspectief (MJP) 2026-2030 van het programma Schoon en Gezond Water. De uit het krediet voortvloeiende exploitatielasten komen ten laste van de taak watersysteembeheer en de afschrijvingstermijn bedraagt 20 jaar.

Overzicht van deelgebieden en maatregelen

Waterlichaam	Maatregelpakket	Krediet
Broekvelden Vettenbroek	Maatregelen t/m 2024	€ 3.500.000
Polder Stein	Maatregelen t/m 2024	€ 500.000
Gouwepolder	Maatregelen t/m 2027	€ 160.000
Wateringen Wassenaar Valkenburg	Maatregelen t/m 2027	€ 40.000
Vaarten Nieuwe Driemanspolder en de Zoetermeerse plas	KRW Zoetermeer	€ 2.300.000
Totaal		€ 6.500.000

De uitgaven worden, waar mogelijk, (mede)gefinancierd met subsidies. Voor enkele maatregelen is reeds subsidie toegekend.

Een overzicht van de eerder verleende kredieten en meerjarenprognose is opgenomen in bijlage 1.

Risico's

1.1 Omgeving biedt weerstand tegen de uit te voeren maatregelen

Voor uitvoering van de inrichtingsmaatregelen is een omgevingsvergunning nodig. Als deze niet wordt verkregen, kan dat leiden tot bezwaarprocedures en de daarbij komende kosten en vertraging. Door in de voorbereidingsfase veel aandacht aan communicatie (denk aan het organiseren van bewonersbijeenkomsten) en omgevingsmanagement te geven, wordt dit risico zo veel als mogelijk beheerst.

1.2 Maatregelen kunnen duurder uitvallen dan geraamd.

Het huidige clusterkrediet is bedoeld om de maatregelen in de waterlichamen uit te kunnen voeren en zijn onderbouwd met een SSK-raming inclusief risicoreservering. Conform de spelregels van het clusterkrediet kunnen door middel van de cluster risicoreservering tegenvallers in de uitvoering opgevangen worden.

1.3 Beperkt inzicht in subprojectfinanciën voor het bestuur.

Er wordt geen apart krediet aangevraagd per KRW-waterlichaam. Wel wordt geld voor sub projecten gealloceerd op basis van actuele ramingen. In de burap wordt over de voortgang en de financiën gerapporteerd. Dit doen wij door op clusterniveau noemenswaardige afwijkingen te rapporteren.

Vervolg

Doorlopend worden verschillende maatregelen opgestart en afgerond in het cluster KRW Zuid. In de P&C cyclus rapporteren we over de jaarlijkse voortgang van het onderhanden werk.

Bijlage 1: Overzicht van verstrekte kredieten en meerjarenprognose

4. Kredietaanvraag Advanced Monitoring & Control (AMC)

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van het programma Advanced Monitoring & Control (AMC) en contact op te nemen met de portefeuillehouder van HHSK.
2. In te stemmen met het beschikbaar stellen van een uitvoeringskrediet van € 3.250.000 voor de implementatie van AMC op AWZI Alphen Noord, AWZI Alphen K&Z, AWZI Bodegraven, AWZI Katwijk, AWZI Noordwijk en AWZI Zwanenburg.

Context

Advanced Monitoring & Control (AMC) is slimme software bovenop de bestaande regelingen die reeds aanwezig zijn op de Rijnlandse AWZI's en AWTG's. Met deze software gaan we van reageren naar anticiperen. De intelligente software voorspelt proactief vervuilings- en debietpatronen, zodat de installatie tijdig en adequaat kan worden voorbereid.

Sinds 2021 hebben HHR en HHSK gezamenlijk de wens geuit om AMC gefaseerd te implementeren op alle rioolgemalen en zuiveringen. In 2022 is hiervoor een vooronderzoek verricht onder begeleiding van een onafhankelijk bureau. Beide waterschappen concludeerden uit deze onderzoeken dat een standaardoplossing vanuit de markt de voorkeur heeft boven het zelf ontwikkelen.

In de tweede helft van 2024 is de governance ingericht, tussen HHR en HHSK. Vervolgens zijn diverse sporen verder uitgewerkt, waaronder een risicoregister, een inkoopstrategie, de juridische kaders en een financiële businesscase. Dit heeft geresulteerd in een scope-document en een programma van eisen. Om deze te toetsen aan de markt en een aanbestedingsstrategie te bepalen is in Q1 2025 een marktconsultatie uitgevoerd. Met behulp van deze marktconsultatie in een scope, definitieve ontwerp(DO) en SSK-raming opgesteld.

AWZI Alphen Noord, AWZI Alphen K&Z, AWZI Bodegraven, AWZI Katwijk, AWZI Noordwijk en AWZI Zwanenburg komen in aanmerking omdat deze zuivering zicht uitstekend lenen voor AMC. Deze AWZI's hebben i) voldoende verbeter potentieel, ii) voldoende sensoren, iii) er staan geen grote projecten gepland en iv) de aanvoerende gemeentes zijn in potentie welwillend in de samenwerking.

Argumenten

1.1 AMC is een gezamenlijk project van HHR en HHSK

AMC doen we samen. Op 26 november liggen de kredietaanvragen ter besluit op de VV-tafel bij beide waterschappen. Onderlinge afstemming wordt geadviseerd.

2.1 AMC draagt bij aan de doelen van Rijnland.

De volgende concrete doelstellingen heeft het programma AMC voor ogen:

Transportlijn:

1. Afvlakken van influent in RWA met 20-30%;
2. Reductie van het aantal overstorten 5-10% in het gemeentelijk stelsel (zie risico 1.2);

Waterlijn:

3. Reductie van energiegebruik beluchting met 10-15%;
4. Reductie van emissie lachgas en methaan;

Sliblijn:

5. Verhogen droge stof gehalte met 0,5-1%-punt;
6. Reductie chemicaliën (PE) met 5-10%.

2.2 AMC raakt vier van de zes speerpunten.

- Assetmanagement: AMC stelt de organisatie in staat om meer waarde uit haar assets te creëren. Betere zuiveringsresultaten, minder chemicaliën- en energieverbruik, maar ook het verlengen van de levensduur van assets.
- Digitaal verandervermogen: Data komt steeds meer centraal te staan in ons werk. AMC wordt een stuk gereedschap in de digitale gereedschapskist van het waterschap. AMC staat in het I&A-prioritering op #1.
- Aantrekkelijk werkgeverschap: Wie wil er nu niet werken bij een vooruitstrevend en modern waterschap? Op het gebied van AMC zijn we één van de koplopers in Nederland.
- Rijnland circulair: nadrukkelijk zijn onze circulaire doelstellingen onderdeel van AMC. Denk aan lachgasreductie, minder energie gebruik, etc. . Zie ook argument 1.2.

2.3 Rijnland wil toonaangevend zijn.

1. Rijnland en de markt:

We zijn duidelijk en transparant over ons programma van eisen en de beoogde scope. Deze documenten zijn getoetst bij de markt door middel van een marktconsultatie (Q1 2025) op redelijkheid en haalbaarheid. Uit deze consultatie bleek ons programma op hoofdlijnen haalbaar, de verdere aanscherping vindt plaats in deze periode.

2. Benchmark: andere waterschappen:

Waterschap Rivierenland start in 2025 met een uitrol van AMC in het gehele areaal. Waterschap Limburg rolt AMC uit op een tweetal AWZI's en op alle ~300 rioolgemaal. Een tiental andere waterschappen hebben AMC-achtige software staan op individuele zuiveringen, al dan niet in een 'Proof-Of-Concept'.

2.4 De opdrachtgevers gaan mee met de 'stand der techniek'.

Slimme software is niet meer weg te denken uit de moderne wereld. Denk maar aan een moderne auto: die zit helemaal vol met sensoren die de bestuurder helpen veilig van A naar B te komen. Waar sensoren voorheen alleen een waarschuwingssignaal afgaven en de bestuurder actief moest ingrijpen, grijpt de moderne auto steeds meer automatisch in.

Eenzelfde ontwikkeling doorlopen we met AMC. Op dit moment wordt de Waterketen aangestuurd door een traditionele besturing. Met het programma Advanced Monitoring & Control (AMC) gaan we van reageren naar anticiperen. Bovenop de bestaande besturing komt een intelligente software laag. Hiermee wordt ingespeeld op het gebrek aan technisch personeel. AMC gaat een aantal taken van de procesoperators vereenvoudigen.

Financien

In 2022 heeft het externe adviesbureau een business case opgesteld voor AMC. De toenmalige aanschaf-, licentie- en realisatiekosten zijn opgevraagd bij een tweetal leveranciers van AMC. Deze kosten zijn anno 2025 gecorrigeerd voor o.a. inflatie en opgehoogd met een risicoreservering. De ramingskosten zijn weergegeven in de onderstaande tabel.

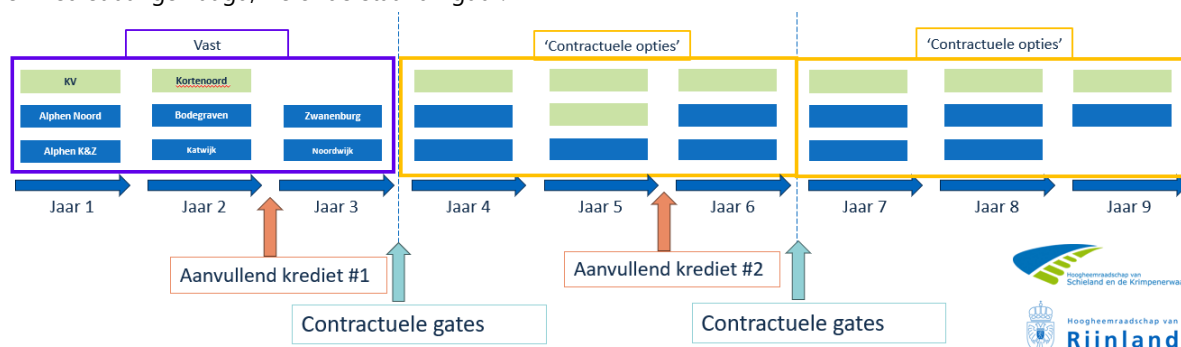
Tabel 1: Kostenoverzicht AMC

Tijd	Waterketen HHR		
	Business HHR	Huidig MJP Waterketen	
2026	€	533.000	€ 600.000
2027	€	1.066.000	€ 1.000.000
2028	€	1.066.000	€ 1.100.000
2029	€	533.000	€ 500.000
2030	€	1.066.000	**
2031	€	533.000	**
2032	€	1.066.000	**
2033	€	1.066.000	**
2034	€	533.000	**
2035	€	1.066.000	**
Totaal	€	8.528.000	€ 3.200.000

** is begroot in het toekomstig werk van de Waterketen (Circulair en Broeikasgassen).

Investerings:

De totale Rijnlandse investeringsopgave voor AMC is circa € 8,5 mln. We kiezen ervoor om het AMC-programma gefaseerd uit te voeren, gezien de huidige belasting van capaciteit en financiële ruimte in het MJP. Daarnaast geeft de fasering een projectmatig voordeel: de waterschappen kunnen toetsen of de toekomstige leverancier in staat is om de beoogde doelstellingen te behalen. De totale looptijd bedraagt 9 jaar, verdeeld in blokken van 3 jaar. Per blok wordt er krediet aangevraagd, zie onderstaand figuur.

Figuur 1 Voorgenomen fasering contract AMC, ieder blok is één AWZI.

Voor het eerste blok vragen wij nu een uitvoeringskrediet aan van € 3,25 mln. De investeringskosten zijn geraamd in de begroting 2026 en het MJP 2026-2030 onder de post toekomstig werk AMC. De afschrijvingstermijn is 10 jaar en de verwachte opleverdatum is medio 2029. De uit het krediet voortvloeiende kapitaallasten komen geheel ten laste van de taak zuiveringsbeheer. De toekomstige kredietaanvragen voor de blokken 2 en 3 zijn in de begroting 2026 en het MJP 2026-2030 opgenomen onder de posten toekomstig werk van de waterketen onder circulair en broeikasgassen.

Exploitatie:

In de exploitatiebegroting 2026 en het MJP 2026-2030 zijn de jaarlijkse ICT-kosten opgenomen. Tegenover deze ICT-kosten zijn ook (AMC)opbrengsten opgenomen, waardoor dit per saldo budgetneutraal is. Op basis van resultaten uit het eerste blok zullen de opbrengsten verfijnd worden binnen het primaire proces.

Risico's

Leeswijzer: risico's 1.3 en 1.4 hangen vast aan de perceelverdeling van het contract. Daarom in bijlage A een toelichting op de perceelindeling van AMC.

1.1 Bemensing van AMC is een aandachtspunt.

Het AMC is een samenwerkingsprogramma tussen HHSK en HHR. De personele bezetting moet nagenoeg evenredig zijn aan de opvang van de scope. Het doel is om 25 zuiveringen uit te rusten met AMC, waarvan 9 stuks (36%) in eigendom van HHSK en 16 stuks (64%) in eigendom van HHR.

De mitigerende maatregel is om AMC te prioriteren ten opzichte van andere opgaves bij zowel HHSK als HHR.

1.2 Compliance en Cyber security eisen ontwikkelen in hoog tempo.

Cyber security is een hot-item, vooral met de komst van de AI-act. De verwachting is dat nog niet alle leveranciers kunnen voldoen aan de nieuwe regelgeving. Onderhuids verschillen de technieken van AMC per leverancier. De ene leverancier gebruikt traditionele statistische methodes; de andere leverancier gebruikt "neutrale netwerken" (lees: Artificiële Intelligentie). Juridisch gezien is er geen onderscheid: alle voorspellende technieken vallen onder de AI-act.

De mitigerende maatregel is om in de marktconsultatie te toetsen in hoeverre leveranciers hieraan kunnen voldoen. Afhankelijk van de antwoorden wordt de AI-act een eis of een groeipad in het contract. De juristen, CISO en OSO zijn betrokken bij AMC en hebben aandacht voor dit risico.

1.3 Samenwerking met gemeentes is cruciaal voor AMC

Het bufferen van water in het gemeentelijk stelsel levert voordelen op voor zowel de gemeentes als beide waterschappen. Het doel is om i) een afvlakking van de aanvoer en ii) een reductie in overstorten. Intensieve samenwerking met de gemeentes is voor dit perceel dan ook een vereiste. Op voorhand is niet bekend hoeveel gemeentes willen participeren. Als gemeentes niet participeren heeft dat een direct gevolg voor het halen van de doelstellingen van AMC.

De mitigerende maatregel is het inrichten van een omgevingsmanagement team met behulp van één of meerdere relatiemanager(s) binnen het project AMC. Planning is Q3 2025.

1.4 De markt ontwikkeld in rap tempo.

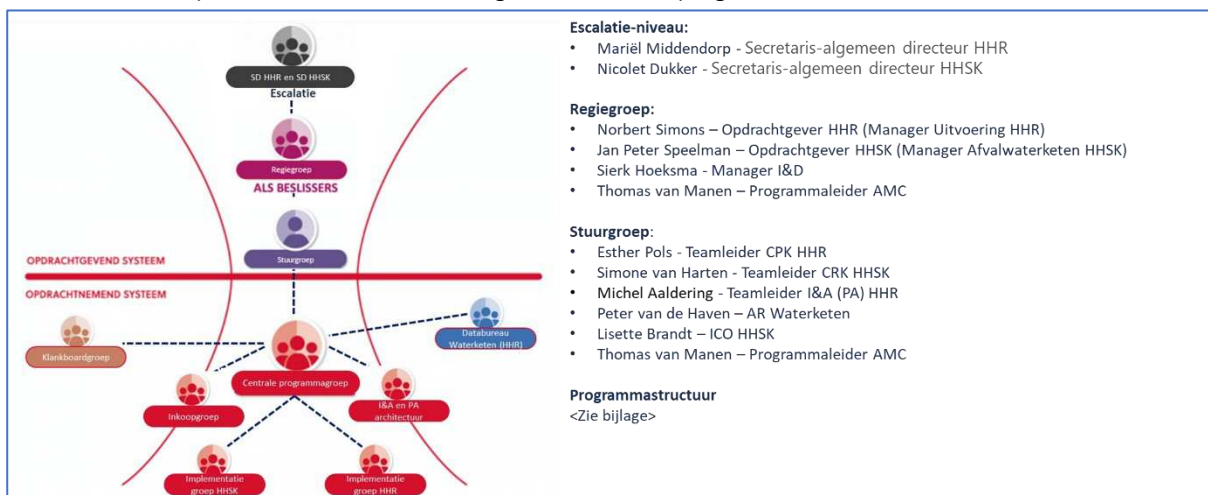
De markt ontwikkeld zich in rap tempo. De 'latest greatest' van vandaag is met een aantal jaar weer sterk verouderd. Een goede exit-strategie en flexibiliteit zijn dan ook randvoorwaarden voor AMC.

De mitigerende maatregel is dat de exit strategie en intellectueel eigendom in de contracten expliciet worden meegenomen. Daarnaast is perceel 3 in het leven geroepen om AMC toekomstbestendig te houden gedurende de looptijd van het contract.

Governance

AMC is een programma tussen beide waterschappen. Voor het programma wordt de governance structuur voorgesteld zoals vastgelegd in [24.135586 Voorstel governance AMC.docx](#). Opdrachtgeverschap is bij beide organisaties belegd op MT-niveau in een gezamenlijke regiegroep. De escalatie loopt via de twee SD's (secretaris-algemeen directeur) van beide opdrachtgevers. De stuurgroep stuurt op inhoud en is belegd op teamleider-niveau.

Er is voldoende capaciteit beschikbaar in de organisatie om het programma te draaien.

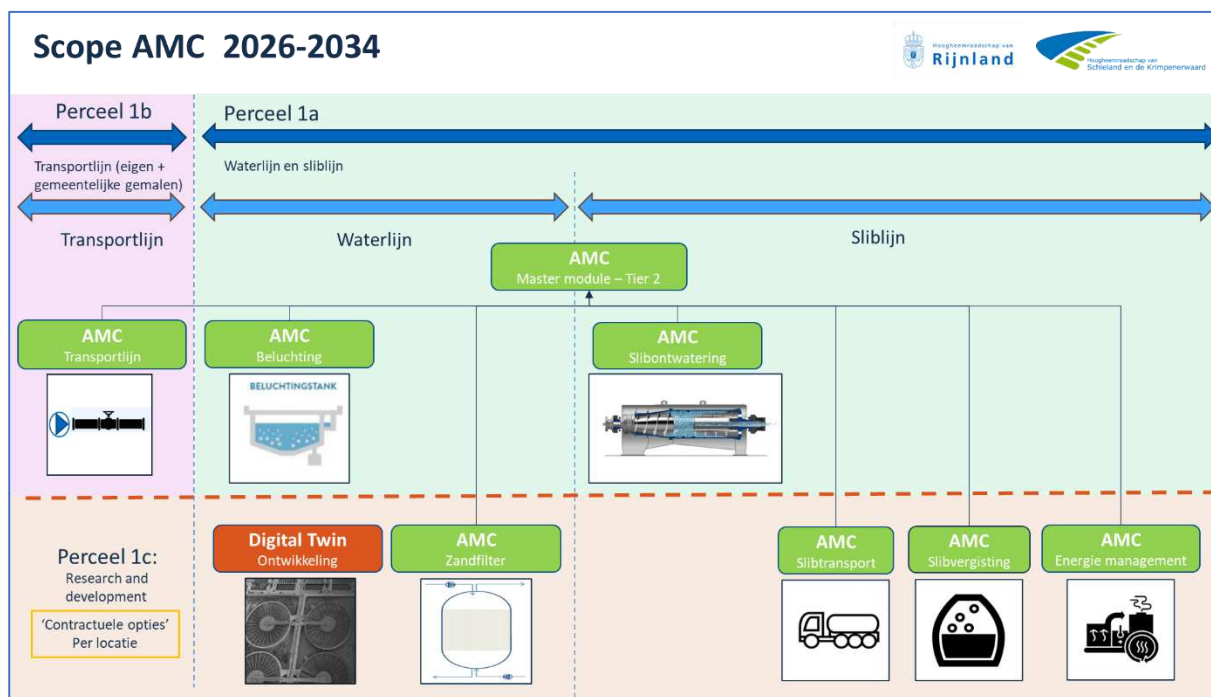

BIJLAGE A: PERCEELINDELING AMC

AMC is ingedeeld in drie percelen.

- Perceel 1a: Het hart van de waterzuivering: de Waterlijn en de Sliblijn. Al deze assets zijn in eigendom van de opdrachtgevers.*
- Perceel 1b: Betreft het aanvoerende stelsel van de gemeentes, in eigendom van de gemeentes. Deze module is in een separaat perceel geplaatst om het risico van niet participerende stakeholders (gemeentes) te kunnen managen richting de AMC-leverancier. Dit voorkomt onnodige kosten.*
- Perceel 1c: Het R&D-perceel van AMC. Hierin zitten de modules met een TRL 4-7. Het implementeren van deze modules vergt een andere inspanning dan TRL 8-9.

* Van de software in perceel 1a en 1b vragen we een Technology Readiness Level (TRL) van 8 of 9 en dient reeds geïmplementeerd te zijn in Europa. De opdrachtgevers willen zoveel mogelijk bestaande techniek toepassen. Het uitgangspunt is om binnen het betreffende perceel met de toekomstige software-partner een overeenkomst te sluiten met minimale afname verplichting. Gaande weg het AMC-traject worden tussentijdse evaluaties contractueel ingepland.

Figuur 2: Beoogde perceelindeling AMC

5. Uitvoeringskrediet awzi Leiden Zuidwest 2^e fase

Voorgesteld besluit

1. Een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van € 12.000.000 voor het doorvoeren van diverse aanpassingen en uitbreidingen in de water-, slib-, en gaslijn van awzi Leiden Zuidwest.

Context

In 2017 is awzi Leiden Zuidwest grotendeels gerenoveerd en uitgebreid met een voorbezinktank. De voorbezinktank (vbt) is na enkele jaren buitenbedrijf gesteld vanwege de vele verstoppingen en het niet goed functioneren van de achterliggende (primair) sliblijn.

Verbeteringen aan de vbt en sliblijn, aangevuld met een aantal andere (noodzakelijke) aanpassingen en verbeteringen, zijn ondergebracht in een vervolgfase: het project awzi Leiden Zuidwest 2^e fase.

Het oorspronkelijke projectdoel was gericht op het robuust in bedrijf stellen van de vbt om verstoppingen, met name tijdens regenwaterafvoersituaties (RWA) te voorkomen. Daarnaast omvatte het initiële project de realisatie van een goed functionerende sliblijn, inclusief zandverwijdering.

Op basis van aanvullende onderzoeken, analyses en verplichtingen is de projectscope verder uitgebreid met de volgende doelstelling:

1. Minimaliseren van het affakkelen van biogas:
Affakkelen van biogas is in de vergunning alleen toegestaan bij bijzondere bedrijfssituaties. De huidige warmtekrachtkoppeling installatie (WKK) heeft onvoldoende capaciteit waardoor een deel van het biogas momenteel wordt afgefakkeld. Om dit te voorkomen is een 2e WKK opgenomen in de scope. Hiermee kan al het geproduceerde biogas nuttig worden ingezet en is er ook direct een back up wanneer één van de twee installaties niet beschikbaar is.
2. Optimalisatie van slibgisting:
Op basis van een variantenstudie en een Multi Criteria Analyse (MCA) is besloten om een slibrecirculatie tussen de slibbuffertank (SBT) en de slibgistingstank (SGT) toe te passen. Hiermee wordt de stabiliteit van de slibgisting vergroot en wordt er meer biogas geproduceerd.
3. Vergroting van de fakkelpaciteit:
Door de toename in de biogasproductie is uitbreiding van de fakkelpaciteit nodig en opgenomen als onderdeel van de projectscope.
4. Reductie van stikstofemissies:
Uit een onderzoek naar de depositie van stikstof is geconcludeerd dat het bijplaatsen van een Denox-installatie nodig is om de stikstofemissie uit de WKK te reduceren. De plaatsing van deze installatie is onderdeel geworden van de projectscope.

Argumenten

1.1 Uitvoeringskrediet is nodig om te kunnen starten met de realisatiefase.

Na afronding van de aanbestedingsdocumenten zal het project middels een Europese Openbare aanbesteding op de markt wordt gebracht. Om tot daadwerkelijke gunning over te kunnen gaan is het noodzakelijk om over het benodigde krediet te kunnen beschikken.

1.2 Werkzaamheden hebben een hoge prioriteit

Het in uitvoering nemen van de werkzaamheden aan de voorbezinktank is noodzakelijk om invulling te geven aan een wettelijke verplichting opgelegd vanuit de vergunning. Daarnaast zal hiermee de bedrijfs- en procesvoering op het gewenste niveau worden gebracht. Het weer in gebruik nemen van de voorbezinktank leidt tot lagere exploitatiekosten doordat er minder beluchtingsenergie nodig is en er minder slib hoeft te worden afgevoerd. Daarnaast leidt de ingebruikname tot een hogere productie van biogas.

1.3 Levert bijdrage aan de oplossing voor bestaande netcongestie en reductie van emissies

In de bestaande situatie is de biogasproductie groter dan de bestaande WKK-capaciteit en wordt het overschot afgefakkeld. Door de te treffen maatregelen zal de biogasproductie op de awzi verdergaand toenemen. Daarbij is door de netbeheerder de vraag gesteld of er mogelijkheden zijn om het energieverbruik van de awzi tijdens piekuren (16:00-20:00) te verminderen. Door het bijplaatsen van een 2^e WKK en een Denox-installatie (rookgasreiniging) kan

zowel invulling gegeven worden aan de wens om tijdens de piekuren in gemiddelde situaties zelfvoorzienend te zijn en worden NOx-emissies door onnodig affakkelen verdergaand gereduceerd.

1.4 Duurzaamheid en circulariteit.

Ten aanzien van duurzaamheid en circulariteit zijn, los van de wettelijke verplichtingen, in het ontwerpproces de volgende keuzes gemaakt:

- Daar waar mogelijk toepassen van geopolymeerbeton in de kelder van de primair slibvoorbehandeling (PSV).
- Toepassen van een houten bovenbouw PSV i.p.v. beton en staal
- Sedumdak PSV
- Hergebruik geurfilter vrijkomend van awzi Leiden Noord
- Hergebruik actief koolfilter (biogasreiniging) van awzi Leiden Noord
- Inzet van elektrisch materieel gedurende de uitvoeringsfase
- Dienstgebouwen verwarmen met restwarmte van de WKK's
- Toepassen nieuwe energiezuinige pompen bij de slibgistingstanks.
- Aansluiten van de bestaande CV-installatie van het bedrijfsgebouw op biogas

Financiën

Op 24 mei 2022 is voor dit project een voorbereidingskrediet verleend van € 1.400.000. Deze aanvraag voor het uitvoeringskrediet is gebaseerd op een SSK van het definitief ontwerp (DO). In deze kostenraming is o.a. rekening gehouden met de bouwkosten van de aannemer, de nog te maken kosten voor o.a. directievoering en toezicht gedurende de uitvoeringsfase, maar ook de al gemaakte kosten zoals onderzoekskosten, kosten voor de projectorganisatie van Rijnland en kosten voor het laten opstellen van studies en ontwerpen.

De totale projectraming op P50 bedraagt € 13.400.000. Rekening houdend met het al beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet wordt voor de uitvoeringsfase een krediet aangevraagd van € 12.000.000.

Deze investering is opgenomen in de programmabegroting 2026 en het MJP 2026-2030. De uit het krediet voortvloeiende kapitaallasten komen geheel ten laste van de zuiveringsheffing. De afschrijvingstermijn is 20 jaar.

Risico's

1.1 Geen of slechts beperkt aantal inschrijver(s) op de uitvraag

Bij recente aanbestedingen en op basis van contacten met de markt hebben we gemerkt dat aannemende partijen het druk hebben en niet zondermeer op alle uitnodigingen op Tendersnet inschrijven. Dit kan leiden tot zowel het niet ontvangen van één geldige inschrijving maar ook tot een prijsopdrijvend effect bij de partijen die wel inschrijven. Aangezien dit een technisch ingewikkeld project betreft met veel systeemintegratie is een dergelijk risico reëel. Als beheersmaatregel is er voorafgaand aan de aanbesteding een marktconsultatie uitgevoerd, waarbij de markt is geïnformeerd over de komst van deze aanbesteding. Ook is input vanuit de markt gevraagd en gekregen, om een voor de markt interessante uitvraag op te kunnen stellen. Zo zijn signalen van de markt verwerkt in het aanbestedingsdossier, zoals de toevoeging van 4 maanden meer bouwtijd.

1.2 Er kunnen aanvullende werkzaamheden nodig zijn

De werkzaamheden zijn zorgvuldig voorbereid. Toch kan het gebeuren dat aanvullende werkzaamheden noodzakelijk zijn die nu niet zijn voorzien. Hiervoor zijn in enige mate posten voor opgenomen in de risicoreservering.

1.3 Beschikbare risicomarge is ontoereikend.

Deze kredietaanvraag sluit aan bij de bedragen die zijn opgenomen in het MJP-2026-2030 en is gebaseerd op de P50-raming behorende bij het DO. Conform het beleid binnen Rijnland wordt het krediet aangevraagd op basis van deze P50. Bij het optreden van onvoorziene risico's of voorziene risico's met hogere financiële consequenties na het starten van de aanbesteding kan dit op termijn leiden tot de noodzaak om aanvullend krediet aan te vragen.

6. Uitvoeringskrediet vervangen hardware liften

Voorgesteld besluit:

1. Een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van € 425.000,- voor de vervanging van de hardware van de liften op het hoofdkantoor;
2. Dit project toe te voegen aan het projectcluster BOD.

Context

Rijnland heeft op het hoofdkantoor aan de Archimedesweg 1 te Leiden drie liften. Deze liften zijn sinds de opening van het hoofdkantoor op 1-1-2000 in gebruik en de hardware heeft het einde van de technische en economische levensduur bereikt. Onder hardware vallen alle fysieke componenten, zoals o.m. de liftmachine (motoren, schijven), de kabels of riemen, het tegengewicht, de liftcabine (kooi), de besturings- en veiligheidssystemen en de hydraulische systemen (pompen, cilinders). Om ervoor te zorgen dat de liften veilig gebruikt kunnen worden, is het noodzakelijk deze hardware te vervangen. In de aanbesteding nemen we criteria op voor duurzaamheid en circulariteit.

Dit uitvoeringskrediet wordt onderdeel van het projectcluster BOD, zoals besloten in de VV-vergadering van 15 oktober 2025¹. Onderdeel van dit cluster zijn de projecten Fysieke Toegang, Gebouw Beheer Systeem (GBS) en de vervanging van de warmte- en koude bronnen op het hoofdkantoor. Het project Hybride werken is succesvol afgerond en daarmee afgesloten. Het project Fysieke Toegang is in uitvoering en twee van de vier deelprojecten zijn inmiddels afgerond en overgedragen aan de staande organisatie. GBS bevindt zich in de afrondende fase. De vervanging van de bronnen bevindt zich in de aanbestedingsfase.

Argumenten

1.1 Een goede en veilige staat van de liften vereist een renovatie/vervanging.

De hardware van de liften heeft het einde van de technische en economische levensduur bereikt. Een gevolg hiervan is dat de liften vaak in storting staan. Dit leidt tot relatief meer onderhoudskosten. Door de hardware te vervangen, brengen we de liften terug in een goede en veilige staat en brengen we deze kosten terug.

1.2 We bewaken de toegankelijkheid in het pand.

Doordat de hardware van de liften het einde van de technische en economische levensduur heeft bereikt, staan de liften vaak in storting. Naast dat deze storingen relatief veel onderhoudskosten met zich mee brengen, zorgt het ook voor ongemak en wachttijden voor alle medewerkers. Ook is de betrouwbaarheid van de liften door storingen minder, met als risico dat medewerkers vast komen te zitten. Door de hardware te vervangen, ontnemen we dit ongemak en bewaken we de veiligheid en de toegankelijkheid in het pand.

Risico

1.1 De werkzaamheden zorgen voor ongemak voor medewerkers op het hoofdkantoor.

Om de werkzaamheden uit te voeren, moeten de liften tijdelijk buiten gebruik worden gesteld. Dit zorgt voor ongemak zoals langere wachttijden en het komt de toegankelijkheid in het pand voor de medewerkers niet ten goede. Tijdens de werkzaamheden zorgen we ervoor dat één van de liften altijd werkt. Zo beperken we de overlast en kunnen we de toegankelijkheid waarborgen.

Financiën

De investering is opgenomen in de begroting 2026 & MJP 2026-2030 binnen het programma Bestuur, Organisatie en Dienstverlening (BOD). Bij het bepalen van de afschrijvingstermijn is uitgegaan van de verwachte levensduur van de huidige liftinstallatie (circa 20 tot 25 jaar), wat heeft geleid tot een afschrijvingstermijn van 20 jaar. De uit het krediet voortvloeiende kapitaallasten komen voor 45% ten laste van de taak watersysteemheffing en voor 55% ten laste van de taak zuiveringsbeheer. De verwachte opleverdatum van het project is eind 2026.

¹ Onder voorbehoud van vaststelling in de VV van 15 oktober 2025.

Vervolg

Na het beschikbaar stellen van het uitvoeringskrediet starten we het aanbestedingsproces op. Naar verwachting vindt de gunning plaats in de tweede helft van 2026. We informeren over de voortgang in de reguliere P&C-rapportages.

